

SPIS TREŚCI

AKTUALNE PROBLEMY PEDAGOGICZNE

Małgorzata Chmielewska, Mariusz Jędrzejko – Marihuana (THC) – mechanizmy działania psychosomatycznego. Konteksty zdrowotne i edukacyjne 3

Mariusz Jędrzejko, Kaja Kasprzak – Marihuana (THC) – zagrożenia wielowymiarowe. Wyzwania dla profilaktyki 12

EDUKACJA ZDROWOTNA

Klaudia Wos – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) – dobre praktyki profilaktyczne na przykładzie Torunia 19

Joanna Roch – Profilaktyka z perspektywy Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach 24

TEORIA I PRAKTYKA PRACY SOCJALNEJ

Tomasz Różański – Wybrane obszary oraz profilaktyka marginalizacji i wykluczenia społecznego ludzi starszych 30

Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska, Zbigniew Grzesiak – Działalność Stowarzyszenia MONAR na rzecz pomocy osobom w kryzysie bezdomności – przykład toruński 34

OBSZARY PRAKTYKI EDUKACYJNEJ

Daria Rajda-Marek – Projekt warsztatów profilaktycznych z wykorzystaniem ALKOgogli 39

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Jan A. Malinowski – Metody słowne w profilaktyce społecznej – z doświadczeń toruńskiej kampanii 43

LEKTURY STARE I NOWE

Iwona Murawska – W trosce o lepsze nauczanie 46

Fotoreportaż

Toruńska Kampania „Październik 2019 – miesiąc wolny od uzależnień” 47

Streszczenia artykułów w języku angielskim i polskim są zamieszczone na stronie internetowej: www.weakapit.pl

Redakcja naukowa niniejszego numeru:

Jan A. Malinowski

CONTENT

CURRENT PEDAGOGICAL PROBLEMS

Małgorzata Chmielewska, Mariusz Jędrzejko – Marijuana (THC) – mechanisms of psychosomatic action. Health and educational contexts 3

Mariusz Jędrzejko, Kaja Kasprzak – Marijuana (THC) – multidimensional threats. Challenges for prevention 12

HEALTH EDUCATION

Klaudia Wos – Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD) – good preventive practices on the example of Toruń 19

Joanna Roch – Prevention from a perspective of Solution Focused Approach 24

THEORY AND PRACTICE OF SOCIAL WORK

Tomasz Różański – Selected areas and prevention of marginalization and social exclusion of older people 30

Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska, Zbigniew Grzesiak – Activities of the MONAR Association to help people in the homelessness crisis – Toruń example 34

EDUCATIONAL PRACTICE

Daria Rajda-Marek – Project of preventive workshops using ALKOgoggle 39

EDUCATION AND SOCIALIZATION METHODS

Jan A. Malinowski – Verbal methods in social prevention – from the experiences of the Toruń campaign 43

OLD & NEW READINGS

Iwona Murawska – For the sake of better teaching 46

Photo Report

Toruń campaign „October 2019 – a Month Without Addictions” 47

Polish and English versions of abstracts are available here: www.weakapit.pl

Wersja papierowa czasopisma jest wersją pierwotną, w której w ostatnim numerze z danego roku publikowana jest lista recenzentów (bez wskazania opiniowanych tekstów, zgodnie z procedurą określoną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla czasopism objętych oceną parametryczną). Lista recenzentów z lat poprzednich jest zamieszczona na stronie internetowej: www.weakapit.pl

WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ Czasopismo założone w 1993 roku przez Toruńską Fundację Edukacyjną przy UMK „Copernicus”

Rada Naukowa: Andrzej Olubiński (przewodniczący), Zlatica Bakošová (Słowacja), Jaroslav Balvín (Czechy), Friedrich W. Busch (Niemcy), Olga Chyżna (Ukraina), Ihor Dobriansky (Ukraina), Tomáš Dohnal (Czechy), Józef Górniewicz, Anna Hudecová (Słowacja), Helena Kalábová (Czechy), Mirosław Kowalski, Blahoslav Kraus (Czechy), Mária Machalová (Słowacja), Tatiana Matulayová (Czechy), Katia Mitowa (USA), Aleksander Nalaskowski, Małgorzata Orłowska, Krzysztof Piątek, Erich Petlák (Słowacja), Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Bogusław Śliwerski, Wiesław Theiss, Mykola Zymomyra (Ukraina)

Redakcja: Jan Adam Malinowski (redaktor naczelny), Tomasz Biernat, Jadwiga Jastrząb, Anna M. Kola (redaktor językowy), Małgorzata Kowalik-Olubińska, Tomasz Kruszewski, Katarzyna Kuziak, Janina Malinowska (redaktor językowy), Ryszard Mikulski (redaktor techniczny), Karol Orłowski (redaktor statystyczny), Paweł Sobierajski, Jacek Szczepkowski, Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska (sekretarz redakcji)

Wychowanie na co Dzień

Nr 4-5 (277-278), 2019

AKTUALNE PROBLEMY PEDAGOGICZNE

Małgorzata Chmielewska, Mariusz Jędrzejko

Marihuana (THC) – mechanizmy działania psychosomatycznego. Konteksty zdrowotne i edukacyjne

Streszczenie: Artykuł jest syntezą najnowszej wiedzy o psychosomatycznym działaniu marihuany na zdrowie. Autorzy – na podstawie własnych badań – prezentują związek palenia marihuany z obniżeniem wyników edukacyjnych uczniów oraz jej wpływ na kierowców, wśród których znajduje się również najstarsi uczniowie.

Słowa kluczowe: narkotyki, edukacja, profilaktyka, nastolatki

*

Mariusz Jędrzejko, Kaja Kasprzak

Marihuana (THC) – zagrożenia wielowymiarowe. Wyzwania dla profilaktyki

Streszczenie: Artykuł przedstawiono w zarysie historię rozpowszechniania się w świecie marihuany jako środka medycznego, ale też i jako psychoaktywnego. Współcześnie jest ona najczęściej zażywanym narkotykiem w Polsce. Jej używanie w 12 miesiącach poprzedzających badanie deklaruje około 20% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (badania 2018). Autorzy zwracają uwagę na czynniki wpływające na popularność marihuany wśród młodzieży oraz analizują poziom wiedzy nastolatków na temat szkodliwości marihuany. Wskazują społeczne skutki używania marihuany oraz proponują doskonalenie form działań profilaktycznych skierowanych do młodzieży szkolnej.

Słowa kluczowe: narkotyki, młodzież, zdrowie, profilaktyka

EDUKACJA ZDROWOTNA

Klaudia Wos

Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) – dobre praktyki profilaktyczne na przykładzie Torunia

Streszczenie: Termin Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) obejmuje wiele zaburzeń o zróżnicowanym stopniu nasilenia, związanych z prenatalną ekspozycją płodu na alkohol. W ujęciu globalnym wskazuje się, iż alkohol w czasie ciąży spożywa około 10% kobiet. Zagadnienie to stanowi zatem bardzo poważny problem społeczny. Celem artykułu jest przedstawienie najnowszych wyników badań dotyczących świadomości kobiet na temat FASD, usystematyzowanie wiedzy dotyczącej tych zaburzeń oraz dokonanie analizy działań profilaktycznych w Toruniu jako przykładu rozwiązań realizowanych na szczeblu lokalnym.

Słowa kluczowe: Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych, profilaktyka, świadomość społeczna, władze lokalne

*

Joanna Roch

Profilaktyka z perspektywy Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach

Streszczenie: Artykuł opisuje możliwości spożytkowania Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach w obszarze profilaktyki. Wskazuje na potrzeby nastolatków, ich wartości oraz preferowaną przyszłość jako kierunki pracy rozwojowej z młodymi ludźmi. Opisuje „trudne” sytuacje wychowawcze jako potencjalne okazje do oddziaływań wzmacniających pożądane zachowania. Prezentuje ideę wyjątków jako sposób myślenia użyteczny w budowaniu pozytywnej atmosfery sprzyjającej procesowi nauki i rozwoju. Zaznacza rolę autentyczności, szacunku i akceptacji w budowaniu relacji z nastolatkami.

Słowa kluczowe: profilaktyka, zdrowie, rozwój, młodzież, uzależnienie, Podejście Skoncentrowane na Rozwiązaniach

TEORIA I PRAKTYKA PRACY SOCJALNEJ

Tomasz Różański

Wybrane obszary oraz profilaktyka marginalizacji i wykluczenia społecznego ludzi starszych

Streszczenie: Punktem wyjścia podjętych w artykule rozważań było określenie pojęć *marginalizacja* i *wykluczenie społeczne*. W dalszej kolejności wskazano główne przyczyny oraz omówiono wybrane obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego ludzi starszych. Następnie poruszono zagadnienie inkluzji społecznej seniorów oraz zwrócono uwagę na ważniejsze działania mające na celu zapobieganie zjawisku marginalizacji i wykluczenia społecznego ludzi w starszym wieku.

Słowa kluczowe: marginalizacja, człowiek stary, profilaktyka, wykluczenie społeczne

*

Katarzyna Wasilewska-Ostrowska, Zbigniew Grzesiak

Działalność Stowarzyszenia MONAR na rzecz pomocy osobom w kryzysie bezdomności – przykład toruński

Streszczenie: Celem artykułu jest ukazanie funkcjonowania Stowarzyszenia MONAR, które powstało w Polsce na początku lat 80-tych ubiegłego wieku. Oferuje ono pomoc dla osób uzależnionych, samotnych, starszych, bezradnych, chorych, a także bezdomnych. Organizacja podejmuje się wielu różnych działań. Jednym z nich jest Ruch Wychodzenia z Bezdomności MARKOT. W tekście skoncentrowano się na twórcy MONAR-u – Marku Kotańskim, wprowadzonych przez niego koncepcjach pomocy, a także zaprezentowano przykład placówki pomagającej osobom bezdomnym – Schronisko MARKOT w Toruniu.

Słowa kluczowe: bezdomność, osoba bezdomna, pomoc, Stowarzyszenie MONAR, Marek Kotański

OBSZARY PRAKTYKI EDUKACYJNEJ

Daria Rajda-Marek

Projekt warsztatów profilaktycznych z wykorzystaniem ALKOgogli

Streszczenie: Celem artykułu jest zaprezentowanie metodycznej propozycji warsztatów o charakterze profilaktyki uniwersalnej (wyprzedzającej). Proponowane zajęcia dedykowane są zarówno dla uczniów najstarszych klas szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Realizatorami zajęć mogą być Młodzieżowi Liderzy Profilaktyki działających na terenie swoich szkół. Głównym celem proponowanych zajęć jest zapoznanie uczestników z podstawowymi informacjami dotyczącymi wpływu alkoholu na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka oraz uświadomienie różnic w możliwościach fizycznych i związanych z tym zagrożeń jakie występują po spożyciu alkoholu. W trakcie warsztatów wykorzystywane są ALKOgogle pozwalające uczestniczącym w nich uczniom zobaczyć jak widzi i zachowuje się osoba będąca pod wpływem alkoholu. Udział w tego typu warsztatach rozwija umiejętności poradnictwa rówieśniczego oraz kształtuje asertywność wśród młodych ludzi.

Słowa kluczowe: zaburzenia zachowania, alkohol, profilaktyka, ALKOgogle

METODY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Jan A. Malinowski

Metody słowne w profilaktyce społecznej – z doświadczeń toruńskiej kampanii

Streszczenie: W artykule wskazano, że metody werbalne takie jak np. wykład czy pogadanka mogą być z pożytkiem wykorzystane w profilaktyce społecznej skierowanej do młodzieży szkolnej. Warunkiem sukcesu jest jednak interesująca tematyka, żywa narracja, aktywizowanie słuchaczy stawianiem pytań inicjujących dyskusję. Przekonanie to zostało sformułowane w oparciu o analizę przebiegu trzech prelekcji, które odbyły się w latach 2016-2019 w ramach organizowanej w Toruniu Kampanii “Październik – miesiąc wolny od uzależnień”. Zostały one wygłoszone przez znaną z programu telewizyjnego sędzię (Anna M. Wesołowska), aktora, który dał świadectwo walki z uzależnieniem alkoholowym urozmaicając swoje wystąpienie recitalem (Lech Dyblik), oraz psychologa pracującego z młodzieżą (dr Marcin Szulc). Materiał poddany analizie został zgromadzony w rezultacie obserwacji uczestniczącej wykonanej przez przygotowanych do tego studentów oraz autora artykułu.

Słowa kluczowe: profilaktyka społeczna, alkohol, narkotyki, przemoc, wykład, prelekcja, metody werbalne

LEKTURY STARE I NOWE

Iwona Murawska

W trosce o lepsze nauczanie

(Recenzja: Anna Szulc, *Nowa szkoła. Zmianę edukacji warto zacząć przy tablicy*, Wydawnictwo Natuli 2019, [b.m.w.], ISBN 978-83-66057-04-3)